

Voorbeeldzorgplan CVA

Voorbeeldzorgplannen

Dit voorbeeldzorgplan is met nadruk een *voorbeeldzorgplan* en geen *standaardzorgplan*. Verpleegkundigen en verzorgenden kunnen het plan als hulpmiddel gebruiken bij het assessment en bij de uitvoering van de zorg. Met dit plan maak je een plan op maat voor een individuele cliënt. Dit betekent dat je bewust kiest wat wel of niet van toepassing is. Het voorbeeldzorgplan combineert de Omaha-systematiek met inhoudelijke landelijke richtlijnen en expertise uit het veld. Naast gebied-soort actie-actievlak staan in de specificatie puntsgewijs de relevante onderdelen van deze landelijke richtlijnen. Zo gebruik je als zorgmedewerker niet alleen de Omaha-systematiek, maar neem je ook op een eenvoudige en snelle manier kennis van de actuele standaarden en toets je je individuele zorgplan met het voorbeeldzorgplan en de actuele kennis.

Werkwijze

Het voorbeeldzorgplan omvat alle mogelijke aandachtsgebieden met alle mogelijke interventies. Dit zijn er dus veel. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat alle aandachtsvelden en interventies worden overgenomen in een individueel zorgplan. Per onderdeel kijkt de zorgmedewerker wat wel en niet past bij de eigen cliënt in zijn context. Ook kan de zorgmedewerker de specificaties aanpassen voor het op maat maken van het plan. Omaha zorgt voor eenheid van taal en het gebruik van voorbeeldzorgplannen stimuleert dit nog verder. Maar geen cliënt is hetzelfde, dus het blijft zaak dat verpleegkundigen en verzorgenden goed kijken naar de cliënt en blijven nadenken over de zorg. Het voorbeeldzorgplan kan daarbij dienen als ondersteuning, niet om te sturen.

Er zijn voorbeeldzorgplannen beschikbaar van ruim 20 veelvoorkomende onderwerpen in de VVT. We hebben ze gemaakt met (wijk)verpleegkundigen van Allertzorg, Amstelring, Buurtzorg, Marente, Surplus, Thebe, Zorgaccent en Zorgbalans. De voorbeeldzorgplannen zijn alleen beschikbaar voor leden van de stichting Omaha System Support en te downloaden via het ledendeel op **www.omahasystem.nl**.

Voorbeeldzorgplan CVA

Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Omgevingsdomein			
<i>Inkomen/financiën</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Financiën	Advies en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke teruggang in inkomen, m.n. bij jonge, nog werkende CVA-patiënten
<i>Inkomen/financiën</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Werk	Advies en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Werk (arbeidsomstandigheden, verzuim, arbeidsongeschiktheid) • Problemen bij re-integratie: niet altijd in staat beperkingen goed in te schatten, vermoeidheid, depressieve klachten, problemen in communicatie en cognitie • (Stimuleren) contact bedrijfsarts en werkgever
<i>Inkomen/financiën</i>	CM Case-managen	Zorg door psycholoog/maatschappelijk werk	Verwijzen naar maatschappelijk werk voor schuldhulpverlening
<i>Woning</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Hulpmiddelen	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Niet toereikende woonsituatie • Onveilige woonsituatie • Aanpassingen en hulpmiddelen (vervoer, in huis, communicatie) • Hulp bij aanvraagprocedures
<i>Woning</i>	CM Case-managen	Zorg door ergotherapeut	Inschakelen ergotherapeut
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Psychosociaal domein			
<i>Communicatie met maatschappelijke voorzieningen</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Andere voorzieningen in de buurt/gemeenschap	Voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Sociale kaart, lotgenotengroepen, welzijn/activiteiten in de buurt • Ondersteuning bieden bij vinden dagstructuur en bezigheden • Ondersteuning bij aanvraag indicatie Wmo/Wlz

<i>Communicatie met maatschappelijke voorzieningen</i>	CM Case-managen	Andere voorzieningen in de buurt/gemeenschap	<ul style="list-style-type: none"> • Contact leggen met lotgenotengroepen, welzijn/activiteiten in de buurt • Aanvraag indicatie bij Wmo/Wlz
<i>Geestelijke gezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie en verwerking • Gevolgen van CVA (cognitieve stoornissen, communicatieproblemen, parese (gedeeltelijke verlamming), vermoeidheid, enz.) • Stoornissen in gedrag en emoties: verlies interesse, verminderde sociale vaardigheden, agressiviteit, angst, depressiviteit, prikkelbaarheid en persoonlijkheidsveranderingen • Ondersteuning zelfmanagement
<i>Geestelijke gezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Geestelijke zorg	Begeleiden bij ziekteproces: <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen • Schaamte • Ondersteuning zelfmanagement
<i>Geestelijke gezondheid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-mentaal/emotioneel	Monitoren symptomen stemming en depressie: <ul style="list-style-type: none"> • Aanhoudende sombere stemming • Verlies van interesse of plezier • Slaapproblemen (veel of juist weinig) • Rusteloos zijn of juist te rustig • Gedachten aan de dood of zelfdoding • Verandering van eetlust of gewicht • Verlies van energie • Gevoelens van waardeloosheid • Gebruik eventueel een meetinstrument Bewaken zelfmanagement
<i>Geestelijke gezondheid</i>	CM Case-managen	Zorg door arts/specialist	Bij aanwijzingen voor depressieve klachten: <ul style="list-style-type: none"> • Verwijzing naar huisarts die eventueel kan doorverwijzen
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Informatie mantelzorger: <ul style="list-style-type: none"> • Ziektebeeld • (Gevolgen van) cognitieve stoornissen • (Gevolgen van) communicatieproblemen • (Gevolgen van) parese (gedeeltelijke verlamming)

			<ul style="list-style-type: none"> • Medicatie • Gezonde leefstijl (stoppen met roken, gezond eten, voldoende bewegen, goede bloeddruk, enz.) • Belang van bewegen (cliënt zoveel mogelijk zelf laten doen; niet (te snel) overnemen)
Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie en verwerking • Gevolgen van CVA (cognitieve stoornissen, communicatieproblemen, parese (gedeeltelijke verlamming), stoornissen in gedrag en emoties, enz.) • Omgaan met de gevolgen van CVA • Psychosociale problemen • Een belangrijke neuropsychologische stoornis als gevolg van een CVA is geen of gebrekkig ziekte-inzicht
Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Geestelijke zorg	Begeleiden bij ziekteproces: <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen
Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-mentaal/emotioneel	Signaleren overbelasting <ul style="list-style-type: none"> • Zorglast: zware verantwoordelijkheid, onduidelijkheid over zorgbehoeften cliënt, constante bezorgdheid, verminderde sociale contacten en gevoel er alleen voor te staan
Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Steunsysteem	Begeleiden mantelzorger bij: <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk in kaart brengen • Mogelijkheden bekijken netwerk
Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot	CM Case-managen	Steunsysteem	Familiegesprek organiseren
Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot	CM Case-managen	Supportgroep	Inschakelen van vrijwilligers, dagopvang of psychosociale ondersteuning voor mantelzorger (bijvoorbeeld via MEZZO)
Rolverandering	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Cliënt en mantelzorger begeleiden bij: <ul style="list-style-type: none"> • Veranderende relatie • Karakterverandering bij de cliënt

<i>Seksualiteit</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiden bij: <ul style="list-style-type: none"> • Seksuele problemen (geen zin of juist seksuele ontrekking) • Medicatie kan de seksualiteit belemmeren
<i>Sociaal contact</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Bezigheidstherapie	Advies en begeleiding: <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden dagbesteding
<i>Sociaal contact</i>	CM Case-managen	Bezigheidstherapie	Regelen dagbesteding
<i>Sociaal contact</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen- mentaal/emotioneel	Monitoren signalen sociaal isolement
<i>Sociaal contact</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Supportgroep	Lotgenotencontact (groepen of internet)
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Fysiologisch domein			
<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Advies, informatie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Medicatie • Gezonde leefstijl (stoppen met roken, gezond eten, voldoende bewegen, goede bloeddruk en cholesterolgehalte, enz.) • Belang van bewegen (cliënt stimuleren zoveel mogelijk zelf te doen) • Een belangrijke neuropsychologische stoornis als gevolg van een CVA is geen of gebrekkig ziekte-inzicht Ondersteuning zelfmanagement
<i>Circulatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Anatomie/fysiologie	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde leefstijl • Complicaties
<i>Cognitie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Informatie cliënt: <ul style="list-style-type: none"> • (Gevolgen van) cognitieve stoornissen • Schaamte

<i>Cognitie</i>	CM Case-managen	Continuïteit van zorg	Samenwerking met/verwijzen naar CVA-zorgketen: neuroloog, neuropsycholoog, CVA-verpleegkundige, arts, apotheker, fysiotherapeut, ergotherapeut, logopedist, diëtist
<i>Cognitie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Instructie: <ul style="list-style-type: none"> • Aanleren externe strategieën, bijvoorbeeld agenda en planner (bij lichte en matige cognitieve stoornissen) • Stimuleren deelname aan (revalidatie)therapie
<i>Cognitie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Gedragsverandering	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Gedragsverandering
<i>Cognitie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen-mentaal/emotioneel	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Stoornissen op het gebied van het cognitief functioneren: bijvoorbeeld oriëntatie, aandacht, geheugen /leervermogen, waarneming, taal, denken, tempo van informatieverwerking, planning, organisatie en uitvoeren van handelingen
<i>Darmfunctie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Darmzorg	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Incontinentie van faeces • Gebruik van incontinentiemateriaal • Gebruik laxantia • Aangepaste voeding
<i>Darmfunctie</i>	CM Case-managen	Materialen (verbruiksartikelen)	Bestellen van: <ul style="list-style-type: none"> • Incontinentiemateriaal
<i>Darmfunctie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Obstipatie • Eventueel bijhouden defecatielijst
<i>Huid</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Huidzorg	Preventieve maatregelen smetten en decubitus <ul style="list-style-type: none"> • Behandelen van smetten en decubitus.
<i>Huid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Inspectie van de huid op smetten en decubitus
<i>Mondgezondheid</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Persoonlijke hygiëne	Mondzorg volgens richtlijn; zie ook voorbeeldzorgplan Mondzorg

<i>Neuro/musculaire/skelet-functie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Informatie cliënt: <ul style="list-style-type: none"> • Ziektebeeld • Symptomen • Gevolgen van de ziekte Ondersteuning zelfmanagement
<i>Neuro/musculaire/skelet-functie</i>	CM Case-managen	Hulpmiddelen	Aanvragen hulpmiddelen. Eventueel inschakelen ergotherapeut
<i>Neuro/musculaire/skelet-functie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Mobiliteit/transfers	Advies, instructie en begeleiding bij parese: <ul style="list-style-type: none"> • Symptomen: motorische uitval, sterk toegenomen vermoeibaarheid en afnemende spierkracht na aanhoudende inspanning, spasticiteit • Motiveren tot oefentherapie en oefenen thuis • Juiste houding en juiste stoel
<i>Neuro/musculaire/skelet-functie</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Mobiliteit/transfers	Passief bewegen (in overleg met fysiotherapeut): <ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen van contracturen • Bevordering doorbloeding
<i>Neuro/musculaire/skelet-functie</i>	CM Case-managen	Zorg door fysiotherapeut	Inschakelen fysiotherapeut
<i>Pijn</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Pijn: met name schouderpijn komt veel voor • Pijnbeleving
<i>Pijn</i>	CM Case-managen	Zorg door arts/specialist	Overleg met behandelend arts over behandelmogelijkheden, zoals instructie, ondersteuning, oefentherapie, medicatie en elektrostimulatie
<i>Spijvertering-vochthuishouding</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen-fysiek	Advies, instructie en begeleiding bij slikproblemen: <ul style="list-style-type: none"> • Verlies van maaltijden als sociale gebeurtenis. • Angst voor verslikken • Omgaan met risico's bij het eten en medicatie-inname • Esthetische consequenties • Acceptatie van de slikstoornis • Emoties vanuit de omgeving van cliënt • Motivatie voor oefentherapie (slikoefeningen) • Verzet tegen sondevoeding

<i>Spijsvertering- vochthuishouding</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Slikproblemen • Veilige houding bij eten en drinken • Eventueel sonde in overleg met arts en diëtist
<i>Spijsvertering- vochthuishouding</i>	CM Case-managen	Zorg door logopedist	Bij slikproblemen verwijzing naar logopedist in overleg met behandelaar
<i>Spraak en taal</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Afasie en dysartrie • (Gevolgen van) communicatieproblemen • Adviezen voor dagelijks leven • Advies over gebruik van hulpmiddelen (bijvoorbeeld: gespreksboek, aanwijsboek) • Verwijzing naar logopedist in overleg met behandelaar • Van belang: gebruikte taal niet te gecompliceerd en duidelijk spreken
<i>Spraak en taal</i>	CM Case-managen	Zorg door logopedist	Bij taalproblemen verwijzing naar logopedist in overleg met behandelaar
<i>Urinewegfunctie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Blaaszorg	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Incontinentie van urine • Gebruik van incontinentiemateriaal
<i>Urinewegfunctie</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Blaaszorg	Bij incontinentie: <ul style="list-style-type: none"> • Verwisselen incontinentiemateriaal. • Blaaskatheterisatie (tijdelijk of intermitterend)
<i>Urinewegfunctie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Blaaszorg	Monitoren blaasinfectie
<i>Urinewegfunctie</i>	CM Case-managen	Materialen (verbruiksartikelen)	Bestellen van incontinentiemateriaal of blaaskatheter
<i>Zicht</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen-fysiek	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Visuele en/of somatosensorische inattentie (neglect = stelselmatig verwaarlozen van één lichaamshelft) • Gevolgen van neglect, bijvoorbeeld: onveilige situaties, bord half leeg eten

Zicht	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Monitoren neglect (= stelselmatig verwaarlozen van één lichaamshelft)
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Gezondheids- gerelateerd gedragsdomein			
Fysieke activiteit	B Behandelen en procedures toepassen	Mobiliteit/transfers	Passief bewegen (in overleg met fysiotherapeut): <ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen van contracturen • Bevordering doorbloeding
Fysieke activiteit	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Oefening en beweging	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Belang van actief en passief bewegen, onder andere kracht en balans • Belang van zoveel mogelijk zelf doen (voorkomen van achteruitgang, behoud van functies) • Energiemanagement
Fysieke activiteit	CM Case-managen	Zorg door fysiotherapeut	Verwijzing naar fysiotherapeut in overleg met behandelaar
Gezondheidszorg supervisie	MB Monitoren / Bewaken	Continuïteit van zorg	Is cliënt in staat zelf (deels) de regie zelf te voeren?
Gezondheidszorg supervisie	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen-fysiek	Advies over: <ul style="list-style-type: none"> • Teken van achteruitgang, volgend CVA • Wanneer inschakelen andere zorgverleners
Gezondheidszorg supervisie	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Welzijn	Advies, instructie en begeleiding bij preventie (voorkomen volgend CVA) = Cardiovasculair risicomanagement: <ul style="list-style-type: none"> • Medicamenteuze behandeling • Niet-medicamenteuze behandeling: stoppen met roken, matig alcoholgebruik, gezonde voeding, gezond gewicht, voldoende bewegen, gezonde bloeddruk en cholesterol, voorkomen van stress • Ondersteuning zelfmanagement

Medicatie	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Discipline	Stimuleren: <ul style="list-style-type: none"> Therapietrouw
Medicatie	CM Case-managen	Medicatie coördinatie/bestelling	Medicatiebeheer overnemen
Medicatie	MB Monitoren / Bewaken	Medicatie coördinatie/bestelling	Nagaan of cliënt of mantelzorger in staat is zelf voor medicatie te zorgen
Medicatie	MB Monitoren / Bewaken	Medicatie werking en bijwerkingen	Bewaken: <ul style="list-style-type: none"> Werking medicatie Is cliënt of mantelzorger in staat medicatie op de juiste wijze toe te dienen? Signaleren: <ul style="list-style-type: none"> Bijwerkingen
Medicatie	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Medicatie-toediening	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> Inname medicatie Therapietrouw Slikproblemen Sondevoeding Ondersteuning zelfmanagement
Medicatie	B Behandelen en procedures toepassen	Medicatie-toediening	Toedienen van medicatie volgens voorschrift en medicatie-toedienlijst
Persoonlijke zorg	CM Case-managen	Materialen (verbruiksartikelen)	Bestellen van incontinentiemateriaal
Persoonlijke zorg	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Persoonlijke hygiëne	Stimuleren zelfzorg
Persoonlijke zorg	B Behandelen en procedures toepassen	Persoonlijke hygiëne	Hulp bij: <ul style="list-style-type: none"> ADL (hulp bij uiterlijke verzorging, toiletgebruik, eten, transfer (van bed naar stoel en terug), mobiliteit, aan- en uitkleden, traplopen en douchen/baden) Aandacht voor mondzorg (zie voorbeeldzorgplan Mondzorg)

			<ul style="list-style-type: none"> • Incontinentie • Gebruik hulpmiddelen (onder andere brace) • Eventueel gebruik van meetinstrument voor meten mate van zelfstandigheid
Persoonlijke zorg	CM Case-managen	Zorg door ergotherapeut	Inschakelen ergotherapeut voor hulpmiddelen
Slaap en rustpatronen	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Rust/slaap	Advies over: <ul style="list-style-type: none"> • Slaaphygiëne, onder andere vaste slaaptijden, geen dutjes overdag, niet langer dan 8 uur in bed, rustige kamer, slaapkamer alleen gebruiken voor slapen en seks, voorzichtig met alcohol en koffie 's avonds • Aandacht voor depressie als oorzaak slaapstoornis
Slaap en rustpatronen	CM Case-managen	Zorg door arts/specialist	Overleg met arts over slaapmedicatie
Voeding	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Screen de voedingstoestand, eventueel met meetinstrument <ul style="list-style-type: none"> • Houd het gewicht in de gaten
Voeding	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Voeding, beleid/balans	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde voeding • Matig alcoholgebruik • Voorkomen van ondervoeding: verlies van interesse, vermoeidheid en depressieve klachten kunnen symptomen zijn, maar ook risicofactoren voor ondervoeding • Schaamte door moeilijke kunnen eten/knoeien
Voeding	CM Case-managen	Voeding, beleid/balans	Samenwerking met/verwijzen naar diëtist
Voeding	MB Monitoren / Bewaken	Voeding, beleid/balans	Monitoren ondervoeding <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel gebruik van meetinstrument
Voeding	CM Case-managen	Zorg door voedingsdeskundige/diëtist	Inschakelen diëtist voor gezonde voeding, bij dreiging ondervoeding en bij sondevoeding

Richtlijnen:

[Zorgstandaard CVA/TIA, 2012](#)

[NHG-standaard beroerte, 2018](#)

[NHG-standaard Cardiovasculair risicomanagement, 2019](#)

[Module Stoppen met roken Trimbos Instituut](#)

[Sociale kaart gespecialiseerde begeleiding Stoppen met roken in eigen buurt](#)

[Zorgmodule Voeding, 2012](#)